

Voorstel CHI

(college van hoofdingelanden)

Registratienummer
25.0965989

Commissie Bestuur, Middelen & Waterketen
1 oktober 2025

Datum behandeling D&H
26 augustus 2025

Commissie Water & infrastructuur

Portefeuillehouder
M.A. Leijen

Datum vergadering CHI
15 oktober 2025

Agendapunt
7

Onderwerp

Vorbereidingskrediet vervolgfase Regioverkenning Afvalwater Amsterdam-Zaanstreek

Voorstel

Een voorbereidingskrediet van € 3 miljoen beschikbaar te stellen voor de volgende fase van het project Regioverkenning Afvalwater Amsterdam-Zaanstreek (RAAZ), met als beoogd resultaat te komen tot een gedragen locatiekeuze (voorkeursalternatief, VKA) voor een nieuwe rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) en leidingsysteem met bijbehorende voorzieningen.

Kern van de zaak

De regio Amsterdam-Zaanstreek staat voor een forse demografische en economische groei. Tot 2050 wordt als gevolg daarvan een toename van tenminste 400.000 zuiveringseenheden verwacht. Deze groei, veroorzaakt door woningbouw en industriële ontwikkelingen, overstijgt de huidige capaciteit van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) ruimschoots. Tegelijkertijd naderen meerdere installaties, waaronder rwzi Zaandam-Oost, het einde van hun technische levensduur.

Vanaf 2039 dienen de grotere rwzi's aan de aangescherpte Europese normen voor de kwaliteit van het gezuiverde afvalwater te voldoen. De noodzakelijke uitbreiding en modernisering van de zuiveringscapaciteit vraagt om een robuust en flexibel netwerk van zuiveringslocaties. Deze robuustheid en flexibiliteit is nodig om de afvoer en behandeling van stedelijk afvalwater van Amsterdam, Zaanstad en omstreken - tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten - toekomstbestendig te maken.

Deze opgaven vragen om meer ruimte dan beschikbaar is op de bestaande rwzi terreinen in de regio. Daarom is grondaankoop noodzakelijk voor de uitbereiding van een rwzi of de bouw van een nieuwe rwzi. Samen met medeoverheden wordt gezocht naar een oplossing met de beste combinatie van ruimte voor zuiveren, wonen en werken, een robuust en flexibel systeem en ruimtelijke inpassing. HHNK, AGV en de gemeenten Amsterdam en Zaanstad willen gezamenlijk een project uitvoeren met als beoogd resultaat te komen tot een gedragen locatiekeuze (voorkeursalternatief, VKA) voor een nieuwe rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) en leidingsysteem met bijbehorende voorzieningen, en het juridisch-planologisch vastleggen van deze keuze in het Omgevingsplan van de betreffende gemeente. In deze fase treedt de samenwerkingsorganisatie RAAZ op als initiatiefnemer in de planologische procedure. Na afronding van de benodigde voorbereidingswerkzaamheden dient de samenwerkingsorganisatie een formeel principeverzoek in bij het bevoegd gezag, met het verzoek tot aanpassing van het omgevingsplan. Dit verzoek wordt onderbouwd met een dossier waarin de locatiekeuze (VKA) en de effecten van de nieuwe functie op ruimtelijke, milieutechnische en maatschappelijke aspecten worden toegelicht.

Het afgelopen jaar is samen met gemeenten, provincie en waterschappen een shortlist van mogelijke locaties opgesteld binnen en buiten ons beheergebied. De komende tijd moet een milieueffectrapport (MER) voor de planfase worden opgesteld. Om de procedure hiervoor te kunnen starten, moet de shortlist worden gevalideerd met een Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De

Registratienummer
25.0965989

Datum
29 juli 2025

NRD heeft als doel het onderzoeksgebied en de diepgang van het MER af te bakenen en ruimte te bieden voor publieksparticipatie.

Om dit project uit te kunnen voeren is door het projectteam een begroting opgesteld waaruit blijkt dat € 3 miljoen nodig is. Daarom wordt uw college voorgesteld een voorbereidingskrediet van € 3 miljoen beschikbaar te stellen voor de MER-fase van het project RAAZ. HHNK vraagt dit uitgavenkrediet als penvoerder van de samenwerkende partners aan. De bijdrage aan deze uitgaven door de vier partijen wordt met een verdeelsleutel in de nog op te stellen SOK bepaald. Op basis van deze verdeelsleutel vloeit een deel van de uitgaven weer terug naar HHNK. Dit deel zal via een inkomstenkrediet aan u worden voorgelegd. Als gevolg zijn de totale uitgaven voor HHNK substantieel lager dan € 3 miljoen.

Gekozen wordt het uitgavenkrediet aan te vragen voordat de SOK gereed is, omdat de planning om te komen tot tijdige realisatie van een nieuwe zuivering in 2039 erg krap is. De gunning van de opdracht aan een ingenieursbureau zal plaatsvinden na besluitvorming in het CHI. De aanbesteding wordt nu reeds voorbereid.

Samenwerking en kostenverdeling

Het overgrote deel van het afvalwater in de regio is afkomstig van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad. De waterschappen Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en HHNK zuiveren het aangevoerde afvalwater. Daarom hebben de verantwoordelijke bestuurders besloten tot een gezamenlijke aanpak te komen van de MER-fase in het RAAZ-proces. Hiervoor wordt een samenwerkingsovereenkomst (SOK) opgesteld die aan het college van D&H wordt voorgelegd. HHNK is hierbij penvoerder, omdat de grootste druk op de rwzi Zaandam-Oost ligt; deze moet voor 2040 zijn vervangen dan wel grootschalig worden gerenoveerd en uitgebreid.

HHNK, AGV en de gemeenten Amsterdam en Zaanstad werken in RAAZ samen om:

- Tijdig voldoende zuiveringscapaciteit te realiseren, die via een robuust en flexibel regionaal systeem voldoet aan de van kracht wordende Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater.
- Het zuiveringssysteem te laten voldoen aan de duurzaamheidsambities van de deelnemende partijen, door energieneutraal te werken, zo veel mogelijk grondstoffen terug te winnen en gezuiverd afvalwater te hergebruiken.

De provincie Noord-Holland is op meerdere onderdelen het bevoegd gezag en heeft, afhankelijk van de locatie, een belangrijke kader stellende rol. De provincie neemt deel aan de ambtelijke Stuurgroep RAAZ. Andere betrokken gemeenten en relevante publieke organisaties worden met periodiek coördinatie-overleggen geïnformeerd en waar nodig betrokken voor input.

Strategie en beleid

Samenhang met eerdere besluiten rwzi Zaandam-Oost

Met de realisatie van het onderhoudsprogramma, de groen gas-installatie en de deelstroombehandeling op de rwzi Zaandam-Oost kunnen we tot 2040 voldoen aan de zorgplicht en de eisen uit het Klimaat en Energieprogramma (KEP) en het Klimaatbeleid K35. Vanaf 2040 bereiken we met de rwzi Zaandam-Oost het einde van de technische levensduur en de maximale zuiveringscapaciteit, maar ook de grenzen van de beschikbare ruimte. Met het project RAAZ werken we aan een ruimtelijke oplossing zodat de wettelijke zorgplicht toekomstbestendig wordt.

Samenhang met De Grote Verbouwing van de waterketen

RAAZ is het eerste grote project in het kader van De Grote Verbouwing van de waterketen. Wat we in dit project leren helpt ons bij het vergroten van het inzicht in de samenhang van alle opgaven

Registratienummer
25.0965989

Datum
29 juli 2025

voor de waterketen. Deze samenhang wordt onderdeel van het voorstel van De Grote Verbouwing, dat naar verwachting in 2026 aan u wordt voorgelegd.

Eerdere besluiten

Geen.

Kansen en risico's

Kansen

Een gezamenlijke aanpak maakt de kans op succes een stuk groter en een regionale oplossing voor het vraagstuk zal van een hogere kwaliteit zijn. Door samen op te trekken en onze krachten te bundelen kunnen we een belangrijke eerste stap zetten om de Grote Verbouwing te realiseren.

Risico's indien u instemt met dit voorstel

Dan bestaat het risico dat we uiteindelijk gezamenlijk geen locatie vinden en wel geld en tijd hieraan hebben besteed. De benodigde vernieuwing en uitbreiding van rwzi Zaandam-Oost kan daardoor niet tijdig uitgevoerd worden. Dit risico geldt als er geen SOK wordt opgesteld. Het financiële risico voor HHNK indien geen SOK wordt opgesteld, is beperkt tot 25% van de tot dan gemaakte kosten. Aangezien wij verwachten dat de SOK in november 2025 wordt opgemaakt, is het financiële risico voor HHNK beperkt. En overigens zal bij het niet opstellen van een SOK het project eindigen. In de aanbestedingsprocedure is opgenomen dat het niet instemmen met de SOK een ontbindende voorwaarde is voor het gunnen van het contract voor de uitvoering van de MER.

Er bestaat een klein risico dat één van de partijen nadat een SOK is ondertekent, de samenwerking verlaat. Ook dan zal naar verwachting het project beëindigd worden.

Risico's indien u niet instemt met dit voorstel

Dan blijft de rwzi Zaandam-Oost op de huidige plek en is er geen ruimte om uit te bereiden, waardoor HHNK op termijn niet zijn wettelijke zorgplicht kan vervullen.

Financiële consequenties

Het voorbereidingskrediet voor de vervolg-fase RAAZ bedraagt € 3 miljoen.

De vier partijen in de samenwerking dragen de gezamenlijke kosten van zowel de voorbereiding volgens een in de nog op te stellen samenwerkingsovereenkomst (SOK) uit te werken verdeelsleutel. De investering voor HHNK bedraagt dus minder dan € 3 miljoen. Tevens is afgesproken dat als één van de samenwerkingspartijen voorafgaand aan het ondertekenen van de SOK uit de samenwerking stapt, deze partij 25% bijdraagt van de tot dan toe gemaakte gezamenlijke kosten. Dit betekent dat in de toekomst de hoogte van het inkomstenkrediet nog bepaald wordt waardoor de investering voor HHNK minder dan € 3 miljoen bedraagt. Vanwege de rechtmatigheid van het aanbesteden en gunnen van de MER als penvoerder, wordt wel het volledige bedrag van € 3 miljoen aan u voorgesteld.

De investeringsuitgaven worden overeenkomstig het afschrijvingsbeleid afgeschreven. Het in dit voorstel aangevraagde voorbereidingskrediet maakt deel uit van en sluit aan op de totale investeringsplanning die bij het MJP 2026-2030 is vastgesteld.

In de investeringsplanning bij het MJP 2026-2030 wordt rekening gehouden met een fasering van de investeringsuitgaven. Hierdoor neemt de betrouwbaarheid van de investeringsplanning toe. In de concernrapportages wordt u geïnformeerd over de voortgang van de investering en de hoogte van het inkomstenkrediet.

Registratienummer
25.0965989

Datum
29 juli 2025

Daarnaast komen wij afhankelijk van de uitkomsten van de onderzoeken uit de MER bij u terug voor een aanvullend besluit voor de verdere voorbereiding en uitvoering.

Personeel

De personeelskosten van de inzet vanuit HHNK passen voor de gehele periode binnen de reguliere begroting van het effect Schoon water.

Participatie en communicatie

De Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD) heeft als doel het onderzoeksgebied en de diepgang van het Milieu Effect Rapportage (MER) af te bakenen en ruimte te bieden voor publieksparticipatie. Met deze participatie geven we burgers en organisaties de kans om hun meningen en ideeën te delen. We doen dit om de kwaliteit van de besluitvorming, het draagvlak en de transparantie te vergroten.

Bijlage

1. Concept CHI-besluit (25.0985103)

College van dijkgraaf en hoogheemraden,

de secretaris,

M.J. Kuipers

de voorzitter,

ir. R.P.G. Bosma